

A. B. D. de BASIN SANAYİNDE FİKİR İŞÇİLERİ
ve
BUNLARIN SENDİKACILIK MESELELERİ

Prof. Charles M. Hulten *
California Üniversitesi Gazetecilik Okulu

Bu konferansın verildiğinden üç gün sonra, yani 8. Nisan. 1963 tarihinde, «Amerikan Gazeteciler Lonca»sı (American News Paper Guild), üyeleri adına ilk müzakeresini yaptığı kollektif aktin 29. yıl dönümünü kutlayacaktır¹. Hernekadar A. B. D. gazetecileri sendikalar içinde organize etmek hususunda 100 seneden beri ciddi gayretler sarfedilmişse de², ancak Cumhurbaşkanı Franklin D. Roosevelt zamanında tatbik edilen «Yeni Nizam», (New Deal) bu yaratıcı meslekteki anarşiyi bir sendika disiplini içine sokabilmiştir. Hattâ denebilir ki 1930 depresyonunun getirdiği değişik şartlar dahi, tek başına bu mukavemeti kırmağa kâfi gelmemiştir. Çünkü bir gazete çalışan en yüksek seviyedeki entellektüellerden en düşük işlerde istihdam edilen gazetecilere kadar hemen bütün şahıslar, yük-

[*] Prof. C. M. Hulten California Üniversitesi Gazetecilik Okulu Müdürü olup 1962 - 63 ders yılında bir sene müddetle İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsünde misafir profesör olarak ders vermiştir.

[1] Philadelphia Record gazetesi sahibi J. D. Stern, «Lonca» ile olan ilk mukavelesini 8.Nisan.1934 tarihinde imza etmiştir. Bu akit ile gazetede çalışan bütün fikir işçilerinin çalışma şartları, azami iş müddetleri ve asgarî ücretleri tesbit edilmiştir. Sendika aidatları için «bordrodan kesme» (check - off) kabul edilmiş ve işletme bakımından sendika rüçhanlı bir hale sokulmuştur. 140 işçi için fazla mesai ücreti, işten çıkarma hususunda feshi ihbar, ücretli tatil ve kollej mezunları için çıraklık temin edilmiştir. (Daha fazla malûmat için müteakip dipnottaki kitaba bakınız.)

[2] Lee, Alfred McClung, The Daily News Paper in America, Reprinted 1947, Macmillan. Bu kitap fikir işçileri sendikalarının tarihçesinin geniş izal ve «Amerikan Gazeteciler Loncası»nın doğuşu hakkında derin tarihi malûmatı ihtiva eden bir kaynaktır. İlk defa 1937 de «Lonca» lara karşı mukavemetin en şiddetli olduğu bir devrede yazılmıştır. Prof. Lee'nin bu çok güzel araştırması, gazetecilerin sendikalaşmasından korkan gazete sahiplerine karşı bir cevap olarak yazılmıştır. 669 - 697 sayfaları arasında «Lonca»nın tarihi inkişafı hakkında faydalı bir kronoloji verilmiştir.

sek ücretler, düşük çalışma saatleri vs. gibi daha iyi istihdam şartları lehine, kendi ferdîyetçiliklerinden fedakârlık etmek istememektedirler. Fakat depresyonu önlemeğe matuf bir tedbir olarak 1933 de kabul edilen «Millî Endüstriyel Kalkınma Kanunu» (National Industrial Recovery Act), basın sanayiinde çalışan gazetecilere çok az bir tercih imkânı vermiş ve onları sendikalaşmaya zorlamıştır. Fakat bu arada gazete nasirleri, «basın hürriyetinin» tehdit edildiğinden bahsetmeğe başlamışlardır. Gene bu nasirler kabul edilen kanunun bünyesinde eğer gazetecilerin meslekî talepleri kabul dilecek olursa bir «editörlük diktatörlüğüne» yol açabilecek, «sınıf suuruna» sahip bir gazetecilik görmüşlerdir.

Her ne kadar bazı münferit gazeteler kendiliklerinden ihtiyarî olarak ücretlerde ve iş müddetlerinde bazı müsbet yönde değişiklikler yaptılarsa da, esas olarak gazeteciler mezkûr kanunun 7 - A kısmına dayanmak suretiyle, baştan başa bütün memlekete şamil olmak üzere 50 şehirde kollektif pazarlığa giriştiler. 1934 senesi Haziran ayı başlarında, 7 - 8 bin gazeteciyi temsil eden 70 kadar «Lonca» ilk yıllık büyük kongrelerini Minnesota eyaletinin St. Paul şehrinde yaptılar. Bu kongrede, bir «vicdan hürriyeti» kararı ile, bir «ahlâk kodu» kabul ve kendi meslekî anayasalarını da tasdik ettiler. Bunu takiben, iki sene sonra da «Amerikan İşçi Federasyonu»na (American Federation of Labor) iltihak ettiler.

İlk yıllık genel kongrede kabul edilen «vicdan hürriyeti» kararında, bir çok nâsir ve editör eğer gazeteciler sendikalaşırsa, ortaya çıkmasından korktukları meselelerin bu kararın içinde yer aldığını gördüler.

«Basın hürriyeti, gazete okurlarının haberleri öğrenmek hususunda sahip oldukları bir hak ve gazete sahipleri içinde bir mesuliyet teşkil etmektedir. Gazete sahipleri bakımından haberleşme vasıtalarının istismarı, bir imkân ve vasıta değildir.»

«Haber yazma bir çok meziyetler isteyen bir iş olmakla beraber, halen muteber bir meslek olmaktan uzaktır. Çünkü haber yazanlar çok zamanlar, işverenleri tarafından politikacıların, monopolistlerin, spekülâtörlerin, işçiyi istismar edenlerin, menfaatleri olduğu için harbi tahrik edenlerin maksatlarına alet olmuşa mecbur bırakılan ücretle tutulmuş insanlar olarak hakir görülmüşlerdir.»

«Amerikan Gazeteciler Loncası, yılmak bilmeyen bir gayretle kendi sosyal mesuliyetlerini ifa etmeleri hususunda azâlarına yeni fırsatlar ve masuniyetler sağlamak için durup dinlenmeden mücadele edecektir ve bu mücadele gazetede çalışan her iki cinsin hakikatlere sadık kalarak yazı yazmak, tahrif ve baskı yollarıyla siyasî, ekonomik, sınıai ve askerî karışıklıklara yol açmayı red edecek seviyeye gelip, vicdan hürriyetini kazanıncaya kadar devam edecektir.»³

Bu kabul edilen kararlar ve diğerleri, gazete sahiplerinin şiddetli bir reaksiyonuna yol açtı. Matbuatın bir organı olan «Editor and Publisher» mecmuası, gazetecilerin, gazetenin iktisadî işletme yönünden bir darbe yedikleri için daha ziyade «şiddetli bir reaksiyon» içinde gelişeceklerini ifade etmiştir. İlâve olarak da bir çok gazete sahip ve idarecilerinin, «Lonca»nm kabul ettiği kararların esasında «sınıf şuuru propagandası olduğu, gayrî mesul bir romantizm karakteri taşıdığı ve baştan başa nefretle dolu» bulunduğunu hissettiklerini yazmıştır.

«Gazeteciler Loncası» grev ve diğer pazarlık kuvvetlerini kullanmak suretiyle gittikçe artan bir şekilde gazetelerle kolektif akit imza etmekle beraber, bu akıtlardan çok azı «Philadelphia Record» Gazetesiyle imza edilen ilk kolektif akit kadar müsait şartları muhtevi bulunuyordu. 1936 senesinde «Gazeteciler Loncası» üçüncü millî kongresini New York'da topladığı zaman üyelerinin adedi 5716 ya ulaşmakta idi. Bu üyelerden 4270 i aidatlarını muntazaman ödemekte idi ve bu üyeler 62 şehirdeki 233 den fazla günlük gazete ve telgrafla haber yazdırma servislerine yayılmışlardı. 1936 kongresinde «Amerikan İşçi Federasyonuna» katılma kararının verilmesi, şüphesiz «Lonca» lara malî yardım ve bütün zamanını sendikacılık işlerine tahsis edecek personeli istihdam etmek imkânını vermiştir.

Tabiatıyla, Gazete Sahipleriyle bu sanayide çalışanlar arasındaki gerginlik, müzakerelerin ve grevlerin tazyikiyle gittikçe büyümeğe başladı. Bu gerginliğin yarattığı neticelerden bir tanesi de «Lonca» organizasyonlarının muhtelif kademelerine, mücadeleciler komünistlerin sızmaları idi. Şüphesiz bu sızma hareketi, müzakerelerin çok daha güç bir şekilde yapılmasına yol açtığı gibi, âza kay-

[3] Lee; s. 684 - 5. Alınan kararlara karşı gazete sahiplerinin reaksiyonlarının fevkalâde örnekleriyle birlikte, diğer kararlara ve «Lonca»nın «Ahlâk Kodu» na bakınız.

detme faaliyeti de bu sızmadan önemli şekilde müteessir olmuştur. Mamafih «Lonca»nm bünyesi içinde muhalif gurubun yaptığı büyük bir mücadeleden sonra, Komünist idareciler sendikadan uzaklaştırılmışlardır. Bugün «Lonca»nm eski üyelerinden birinin de yazdığı gibi, «Lonca»nın en şiddetli münekkitlerinin dahi kabul edecekleri üzere, Kızıl Tehlike tamamiyle ve devamlı olarak 1940'ı takip eden devrede «Lonca»dan uzaklaştırılmıştır⁴.

Aynı müellifin işaret ettiği gibi, «Lonca» ların ilk teşekkül yıllarında New York'daki bir günlük gazetede çalışmağa ilk defa başlayan bir muhabir başlangıç ücreti olarak haftada 25 dolar almakta ve bu ücret altı seneden sonra 50 dolara yükselebilmekte idi. Bu gün ise altı senelik bir kıdem haftada 170 dolarlık bir ücretin garanti edilmesine yol açmaktadır.

«Lonca»nın yaptığı akitlere ait elimde mevcut elverişli son rakam 1/Agustos/1961 tarihine aittir. Şüphesiz bu akitlerin hüküm ve şartları devamlı olarak değiştiği gibi, bu akitlere dahil olan gazetelerin adedi de tahavvül etmektedir. Mamafih, mezkûr tarih de «Lonca» 178 gazetede çalışan insanı içine alacak 138 kollektif akde sahip bulunuyordu. Bu gazetelerin adedi A. B. D. deki günlük gazete adedinin aşağı yukarı % 10 a tekabül etmekte idi. Her ne kadar akitlere dahil edilmiş çalışanların tam sayılarını gösteren istatistikler elimde mevcut değilse de, büyük şehirlerdeki hemen bütün büyük gazetelerin bu rakama dahil olduğunu söyleyebilirim. Bu sebepten dolayı günlük gazetelerde çalışan gazetecilerden yarından fazlasının bu akitlere dahil olduğunu tahmin etmekteyim. Aynı şekilde «Lonca»lar basın ajansları ile, mecmualarla ve gazetecileri istihdam eden diğer organizasyonlarla da, kollektif akitler yapmaktadır. Şüphesiz «Lonca»nın istihdam şartları bakımından ücretlere tesiri, Basın sanayiinin tamamına şâmil olmak üzere kendini hissettirmektedir. «Lonca»lara dahil olmayan gazeteler ehliyetli insanlar bulmak bakımından «Lonca»ların temin ettikleri ücretleri yahut buna yakın ücretleri ödemek zorundadırlar. Aynı şekilde iş müddetleri, iş emniyeti vesair hususlarda da «Lonca»ların temin ettiği standartlar, bu endüstrinin büyük bir kısmına

[4] Bracker, Milton; «The Dilemma of a Guild Reporter», The Reporter içinde, Jan. 17, 1963, sh. 33. Mr. Bracker, «New York Times» gazetesinin önemli muharrirlerinden biridir.

şâmil olmak üzere tesirlerini göstermektedir⁵. Fakat «Lonca»nın bir sendika olarak gösterdiği bu muvaffakiyetlere mukabil, meslek ahlâkı hususundaki faaliyetlerini gittikçe terk etmeğe başlamış ve böylece bu endüstriye sahip olanlarla, bu endüstriyi yürütenler arasındaki en büyük bir ihtilâf sebebini ortadan kaldırmışlardır. Böylece gazeteciliğin sosyal ve yaratıcı cephesi ile ilgili bulunan bir çok azanın, «Lonca»ya olan alâkalarını kaybetmelerine sebep olmuşlardır.

Meslekî bir organizasyondan sendikalara geçişin muhtelif sebeplerinden biri de, «Lonca»nın bünyesidir. Bu teşekküllerin üyeleri, sadece yazı işleri müdürü, muharrir, fıkra yazarı ve fotoğrafçılar gibi yaratıcı gazetecilerden ibaret değildir. Aynı şekilde bu teşekküllerde sekreterler, asansörcüler, kapıcılar vesair gibi, gazete sahiplerinin pazarlık etmeleri icap eden diğer dokuz sendikaya aza olmayan, birbirinden farklı bir çok değişik işlerde çalışan işçiler de vardır. Bu teşekküllerin üyelerinin sadece küçük bir kısmı haberleşmenin (communication) entellektüel, yahut yaratıcı cephesiyle ilgili bulunmaktadır. Bir gazetecinin söylediği gibi diğerleri «tamamen bir fabrikada çalışan işçiler gibidir»⁶. Kolaylıkların yarattığı bu evlilik, adeta garip bir karı - koca hayatı meydana getirmiştir. Washington'daki «Beyaz Saray»dan haberler yollayan yüksek seviyedeki bir gazeteci, bilgili bir sanat kritiği ve ilmi meseleleri tetkik eden bir editör ile, ticarî yahut rutin işlerde çalışan çok daha geniş grup arasında, çok az müşterek hususlar vardır. Şüphesiz bu durum tersine de işlemektedir. Meselâ «New York Times» gazetesinin asansörünü işleten bir «Lonca» üyesi, gazetenin yazı işleri müdürlüğünün bulunduğu üçüncü katı bir çok seneler «Beyin De-

[5] Yapılan kolektif akitlerin sayısına ait rakamlar şu kaynaktan alınmıştır: Guild Reporter, August 25, 1961. Muhabir ve fotoğrafçıların beş altı, hattâ yedi senede eriştikleri başlangıç ücreti ile, azamî ücrete tatbik edilen yıllık artışlar garanti altına alınmıştır. Daha büyük şehirlerde bu azamî ücret haftada 170 dolara vasil olmaktadır. Yasati ücret haftada 130 dolardan fazladır. Garanti edilmiş ücretlerin ötesinde ayrıca üstün kaliteli şahıslara liyakat zammı ödenmekte, fakat «Lonca»nın asgarî ücreti, çalışanlardan çoğuna umumiyetle ödenen bir ücret olmaktadır. Bunun yanında tatil ücreti, fazla mesai, gece ücret farkı, inkita ve tekaütlük yardımları, yahut sağlık sigortaları gibi diğer sosyal yardımlar da vardır. «Time» mecmuası, «Lonca»nın kolektif akitlerle temin ettiği diğer ücretler arasında en yüksek ücret seviyesine sahiptir. Bu mecmuanın yazarları, muharrirleri 6 senelik bir istihdamdan sonra haftada 207.50 dolar almaktadırlar.

[6] Bracker, s. 32.

partmanı» olarak söylemiştir. Şüphesiz farklı işler için ödenen ücretler değişiktir. Fakat «Lonca» bunların hepsi için müzakerelerde bulunmakta ve sendika hedefleri tayin edilirken ve müzakereler tasdik edilirken, herkesin reyî bir sayılmaktadır.

Bu gerginlikler sadece «Lonca»nın bünyesinden doğmamaktadır. On seneden fazla bir zamandan beri «Lonca», basın sanayiindeki diğer dokuz sendikadan herhangi birini bir iş durdurmasında daima desteklemiştir. Şüphesiz buna mukabil bu dokuz sendika da «Lonca»yı ihtilâflarında daima desteklemiştir. Bu dokuz sendikada mürettepler, gazeteleri postalyanlar, gazeteyi basanlar, fotoğraf teknisyenleri vesair gibi mekanik bakımdan vasıflı işçiler mevcuttur. Diğerleri ise, makinistlerin, elektrik işçilerinin, gazeteyi tevzi edenlerin organizasyonlarıdır. Şüphesiz bu gruplardan hiçbiri yaratıcı, meslekî fikir işçisi olarak vasıflandırılmaz. «Lonca», diğer sendikalarla tesanüt içinde bulunmasından dolayı, şüphesiz bazı kazançlar elde etmiştir. Fakat bir gazeteci olarak objektif davranmak hususunda hassas olan bu organizasyonun fikir işçileri, bu birleşmeler karşısında aksi yönde bazı reaksiyonlar göstermişlerdir. Tabiatıyla bu fikir işçileri, devamlı bir azınlık durumunda bulunmakta ve hattâ basın sanayiindeki diğer dokuz sendika da nazarı dikkate alınacak olursa, daha da küçük bir gurup haline gelmektedirler. Hâdiselerin objektif bir değerlendiricisi olarak bu fikir işçileri, diğer sendikaların iş verenlere olan taleplerinin değeri hakkında ne düşünürlerse düşünsünler, hattâ onların vicdan ve entellektüel seviyeleri bu taleplerin realist olmadıklarını onlara düşündürse dahi, bu fikir işçileri, kendi meslekî prestijleri, yahut ücretler bakımından meydana gelecek zarar ne olursa olsun, diğer sendikaların taleplerine uygun düşecek şekilde otomatik olarak vaziyet almağa mahkûm bulunmaktadırlar. Bilhassa son birkaç ay zarfında meydana gelen hâdiseler, bu sendikalararası ittifaka gayrî mütad bir gerginlik getirmiş bulunmaktadır.

8/Arahk/1962 tarihinde, «Milletlerarası Mürettepler Sendikası» (International Typographical Union), New York'daki dokuz günlük gazeteden dördüne karşı bir grev hareketine başladı. Bu greve bir mukabele olmak üzere «New York Gazete Sahipleri Cemiyeti» (New York Publishers' Association) karşılıklı bir himaye tedbiri olarak diğer beş gazeteyi de kapamak hususunda bir anlaşmaya vardı. Fakat bu dokuz gazeteden bir tanesinin sahibi, cemiyetden istifa ederek 4/Mart/1963 tarihinde gazetesini yeniden çıkarmağa başladı. Geri kalan sekiz gazete ise, grev süresince 114 gün

kapalı kaldılar. Her ne kadar «Gazeteciler Loncası» «Milletlerarası Mürettepler Sendikası»nın (I. T. U.) grevi başlamadan daha bir ay evvel kendi taleplerini elde etmişse de, diğer sendikalara karşı olan mükellefiyetlerini yerine getirmekten de şeref duymakta idi. «Lonca»nın kasası grev ve lokavt yardımı olarak 900 bin dolar ödemekten boşalmıştı⁷. New York grevinde, «Lonca»nın yaptığı yardımlar tek başına yaşayan bir şahıs için haftada 30 dolardan, evli ve dört çocuklu bir şahsa ödenen haftalık 80 dolarlık bir yardıma kadar değişmekte idi. New York grevi «Lonca»ya haftada 250.000 dolarlık bir maliyete sebep olmuştur⁸ ve «Lonca»nın bir çok üyeleri yiyecek ve kira masraflarını karşılamak için şöyle, böyle işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır.

Şu husus aşikârdır ki, şahısların iktisadî sefaleti grevin en önemli ve tahripkâr vechesi değildir. Gerçi yirmi bin işçi, üç binden az mürettibin greve katılması yüzünden dört aya yakın bir zaman işlerinden uzak kalmışlardır. New York şehrindeki basın sanayii, bu grev süresince yüz milyon dolardan daha fazla kayba uğramış ve dokuz gazeteden en aşağı ikisi malî bakımdan çok zayıf bir hale gelmiştir⁹. Ayrıca gazetelere reklâm ve diğer hizmetler hususunda geniş ölçüde dayanan teşebbüslerin, iki yüz milyon dolardan fazla bir zarara maruz kaldıkları hesaplanmıştır. Şüphesiz bütün bunlar ciddi neticelerdir. Fakat gazetesiz geçen dört aylık bir zaman zarfında bu şehrin siyasî, sosyal ve kültürel hayatında meydana gelen tahribat kadar ciddi değildirler. Bu arada A. B. D. Çalışma Vekili W. Willard Wirtz, New York Valisi Nelson Rockefeller ve New York Belediye Reisi Robert Wagner, üç meşhur hakime grevin gerisinde duran vakıaları tesbit hususunda müracaatda bulundular. Yazdıkları raporda bu hakimler grevin tesirlerini aşağıdaki şekilde izah etmişlerdir :

[7] The Guild Reporter, January 25, 1963 «Lonca» tarafından biri Cleveland (Ohio), diğeri Portland (Oregon) da yapılan iki büyük grev, bu teşkilât bakımından çok tesirli olmuştur.

[8] Christian Science Monitor, January 19, 1963.

[9] Grev nihayete erdikten sonra geçen iki aylık devrede, gazetelerden bir çoğu satışlarının grev öncesi devredeki seviyeye ulaşmadığını gördüler. Reklâm ve ilân gelirlerinde grev öncesi devresinden düşük olduğu tesbit edildi. Bilhassa zayıf gazetelerin zarar görmelerinden dolayı büyük kayıplar meydana geldi ve dokuz büyük gazeteden ikisinin kapanma tehlikesiyle karşılaştığı görüldü.

«New York şehrinde gazete neşretmek çok kritik bir faaliyet şeklidir. Grevin istihdam üzerindeki tahripkâr tesiri sadece basın sanayiine münhasır kalmamakta, bütün iktisadî hayat, büyüklü, küçüklü bütün mağazalar, mektepler, klişeler, tiyatrolar ve diğer eğlence yerleri, şehrin sosyal ve kültürel hayatı ve nihayet pratik olarak hayatın her safhası bu grevden müteessir olmaktadır. Diğer yandan düşüncenin yayılması üzerinde, mahallî meselelerde olduğu kadar, millî problemlerin halli bakımından lüzumlu olan halk efkârının kristalize olmasına ve fikirlerin inkişafına olan zararlı tesirleri hesap edilemeyecek kadar büyüktür.»

Bu üç hakimin bir fikir vermek için bilhassa üzerinde durdukları meseleler, Başkan Kennedy de dahil olmak üzere şu veya bu şekilde bir çok millî lider tarafından tekrarlanan görüşlerin aynıdır :

«Basın Hürriyeti Anayasa Hâkimiyeti altında bütün vatandaşlara garanti edilmiş bulunmaktadır. Bundan dolayı gerek işçi teşekküllerinin, gerek işverenlerin umumî efkâra borçlu oldukları bir vazife de grevi önlemek hususunda makûl görülen her türlü vasıtaya başvurmaktır. Grev hareketi meydana geldiği takdirde, onun mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda sonuçlanmasını, şartlar müsaade ettiği nisbette sağlamak lâzımdır. Süresi kasten uzatılan grevler plânlamak ve yapılan plânın tahakkukuna uygun manevralara başvurmak, basının âmme efkârına borçlu olduğu mezkûr vazifenin açık bir suistimali sayılır ve vahim neticeleri olan bir mesele haline gelir.»

Böylece birçok şahıs şu hususa açıkça inanmalıdır ki, gazetecilik sadece bir iktisadî teşebbüs yahut bir istihdam kaynağı değildir. Dört aylık grevin de gösterdiği gibi, gazeteler ne olup bittiği hususunda bilmek hak ve ihtiyacında olan cemiyet için bir âmme zuretidir. Bilhassa yaratıcı gazeteciler, kendi iktisadî sıkıntılarından ziyade, tarihin bu kritik zamanında bu ihtiyacı karşılamak hususunda düştükleri hatalarla çok daha fazla ilgili bulunmaktadır. Sendikalaşmanın onlara temin ettiği iktisadî menfaatlere rağmen bu sanayideki fikir işçileri, umumî organize olmuş işçi teşekkülleri içinde ve bilhassa kendi sendikaları dahilinde, uygun rollerinin ne olduğunu tekrar daha fazla müzakere etmeğe başladılar. Aynı zamanda çok daha fazla olarak, kendi menfaatlerinin, âmme menfaatlerini nazarı dikkate alacak şekilde tadil edilmesi icap et-

tiğini de söylemeye başladılar. Şüphesiz New York A. B. D. nin bir haberleşme merkezidir. Bu şehirdeki gazeteciler vasıflıdır ve memleketin her tarafına erişen kuvvetli bir sese sahiptirler. Hususiyile Washington'daki federal Hükümetin Resmî Memurlarına bu ses kolaylıkla ulaşmaktadır. «New York Times» in çalışma meseleleri editörü olan A. H. Raskin, A. B. D.'ki bu kuvvetli sesler içinde en ehemmiyetli şahıslardan biridir. Onun söylediğine göre «Husuf mesuliyet zayıfladığı zaman, âmme için tahkim lüzumlu bir kalkandır¹⁰.» Böylece editör Raskin, son otuz seneden beri Amerikada İşçi - İşveren münasebetlerini idare eden temel kaidelerden birinde meydana gelmesi icap eden bir değişiklik için önemli bir desteklemede bulunmaktadır. Mr. Raskin âmmenin haber alma ihtiyacının, müstahdemin ve işçilerin hükümet müdahalesi olmadan serbestçe pazarlık etmeleri hakkında çok daha önemli olduğu hususu üzerinde bilhassa ısrar etmektedir. Diğer yandan gene böyle kuvvetli şahıslar son yapılan anlaşmayı «Bir Sulh anlaşması değil, fakat halâ birbirine içerleyen iki düşman kuvvet arasındaki mütareke» olarak kabul etmektedirler¹¹. Onlar «Gazete sahiplerinin umumî efkârı gazete temin etmek bakımından sadece hakları değil, fakat aynı zamanda vazifeleri de olduğu» hususundaki temel fikirden hareketle, 1937 de İsveç'de gazeteciler grevinde bir hakem heyeti kurulmasını temin eden anlaşmaya da dikkati çekmektedirler¹². New York grevinden işçiler ne kazanmış olurlarsa olsunlar, -Şüphesiz onlar çok şey kazandılar- Sendikalar kendilerini grevin sonunda birçok bakımlardan zayıflamış olarak bulmuşlardır. «Lonca»nın fi-

[10] Mr. Raskin, The Reporter, January 31, 1963 de çıkan «Kollektif Pazarlık çıkmaza girdiği zaman Hükümetin Rolü» isimli çok önemli makalesinde, «kriz yaratan grevler, endüstri münasebetleri üzerinde derin izler bırakmaktadır. Fakat bu grevlerin hakiki kurbanı, mücadelenin taraflarından ziyade âmme menfaatidir.» iddiasında bulunmaktadır.

[11] Reston, James; «The Forgotten Principle in the News Strike»; New York Times; (International Edition) March 27, 1963. Mr. Reston N. Y. Times gazetesinin Washington'daki baş muhabiridir ve A. B. D. deki büyük tesire sahip ve en önemli gazetelerini sendikalaştırmıştır. Bu makalesinde müellif, A. B. D. Çalışma Vekili olan W. Willard Wirtz'in gazetecilik sahasında İsveç tecrübesi de dahil olmak üzere ihtilâflarda daha istikrarlı bir anlaşmayı temin edecek bütün muhtemel yolları temin etmek hususu üzerinde araştırma yapmaya niyetli olduğu «hususunda» ısrarla durmaktadır.

[12] Reston tarafından adı geçen makalede zikredilmiştir.

kir işçileri kendi menfaatlerini arttırmak için halk efkârından haberleri saklamak hususunda bir hakka sahip olup olmadıklarını sormaya başladılar. Diğer yandan halk efkârının mümessilleri, bilhassa işçilerin ve işverenlerin âmmeye karşı bir vazife yüklediklerini ve bu vazifenin «nâşirlerin ve işçilerin kendi hususî menfaatlerinden çok daha önemli olduğu» hususu üzerinde ısrarla durmağa başladılar.

Tercüme : *Dr. Nusret Elcin*